

Programma

Dag 1 Leren spelen als zelfzorg en rouwtherapie.

Morgen: Psychoanalyse en verlies.

10:00-11:30 Gecompliceerde rouw en eenheidsfilosofie.

11:30-13:00 Gezondheidszorg en ubuntu filosofie.

13:00-14:00 **Pauze.**

Middag: Humanitaire levensstijl en rouwmodellen

14:00-15:30 Schema's en rouwdiagnostiek.

15:30-17:00 Religiewetenschappen en symbolische interventies.

Dag 2 Leren spelen met beelden en relationele hermeneutiek.

Morgen: Kinderspel en rouw.

10:00- 11:00 Fröbel methode:
Kommt, lasst uns unsern Kindern leben!

11:00-12:00 Rituelen van scheiding en verbondenheid.

12:00-13:00 Creatieve werkvormen.

13:00-14:00 **Pauze.**

Middag: Wat er bleef liggen ...

14:00-17:00 **Waardevol opvoeden**

- o zelfzorg en nazorg
- o brein leren
- o omgaan met verlies

Door wie?

De cursus is ontwikkeld door drs. Nieske Willems. Zij is opgeleid als Geestelijk Verzorger (2014), Religiewetenschapper (2012), Pastoraal werker (2001) en bevoegd leerkracht basisonderwijs (1983). Met een combinatie van deze elkaar aanvullende opleidingen organiseert zij vanaf 2003 diverse individuele en groepsactiviteiten rondom levensbegeleiding, verlies en rouw.

Accreditatie

Deze cursus wordt geaccrediteerd door de SKGV (Stichting Kwaliteitsregister Geestelijk Verzorger)



Zorgcentrum Hedera Zwolle

Wibergstraat 18 8017 GA Zwolle
038-4654484

www.rouwbegeleidinghedera.info
nieskewillems@home.nl

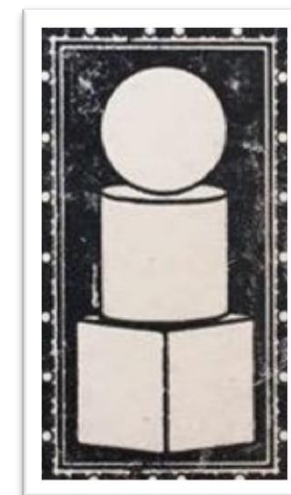
KvK 05073842
BTW nr. NL093588525B01

IBAN nr. NL92INGB0009698267
t.n.v. Rouwbegeleiding Hedera

*De dingen die we moeten leren
voordat we ze kunnen doen
leren we door ze te doen.*

Kinderen en gecompliceerde rouw

Wat universiteiten kunnen leren van Friedrich Fröbel (1782-1852)



Spelenderwijs leren omgaan met verlies

*Come, let us live with our children -
Friedrich Fröbel. .*

*Er is een groeiende behoefte aan
niet-confessionele benaderingen van religie in ons land -
Christa Dommel.*

*Leer ze te verlangen naar de eindeloze uitgestrektheid
van de zee - Antoine de Saint Exupéry - Christa Dommel.*

*Leer ze rituelen van zoeken naar visioenen -
Dorothee Sölle*

Doel van de cursus

- o zinvolle nazorg kunnen bieden aan kinderen bij gecompliceerde rouw;
- o het leven en de wereld om ons heen als paradoxaal leren beleven;
- o onszelf leren waarnemen door de ogen van een kind:

*seeing ourselves with the eyes of a child,
hearing ourselves with the ears of a child,
judging ourselves with the keen intuition of a child.*
Friedrich Fröbel in : The education of man (1908).

Deelnemers kunnen na de bijeenkomsten:

te beginnen *bij zichzelf*:

- o de rol van aandachtig *therapeutae* inzetten als instrument:
- o gecompliceerde rouw begeleiden met behulp van Fröbel's speelse, relationeel, hermeneutische methode:
- o rituelen en creatieve werkvormen inzetten bij ervaringen van verlies en rouw.

te beginnen *voor zichzelf*

- o relationele van rationele rouwconcepten onderscheiden;
- o ontwikkelingen binnen de rouwwetenschappen kritisch volgen;
- o communiceren over individuele verlieservaringen voorbij cultureel en religieuze grenzen vanuit een humanitaire invalshoek.

Gecompliceerde rouw?

Een wetenschappelijke benadering:

Zonder het neuroplastische brein met het badwater te willen weggooien – we kunnen als sociale subjecten samen vaak een stuk plastischer zijn dan ieder in ons neoliberale neurale eentje
– Malou van Hintum in *De Groene Amsterdammer*.

Voor wie?

Voor geestelijk verzorgers en pastores in het werkveld of in opleiding en andere belangstellende zorgverleners.

Locatie

Zorgcentrum Hedera, Wibergstraat 18, Zwolle.

Aanmelden

Telefonisch of via de website.

Werkwijze

Naast diverse artikelen wordt als leidraad voor deze cursus het boek *Early Childhood Practice Froebel today* van Tina Bruce (2012) gebruikt.

Van de deelnemers wordt verwacht de opgegeven literatuur voorafgaande aan een cursusdag te lezen.

Kennismaking

Voorafgaande aan de cursus is er een intakegesprek.

Kosten

€ 200,00 (inclusief een eenvoudige lunch).

Certificaat

Na afloop van de cursus wordt een certificaat als bewijs van deelname uitgereikt na

- ✓ de bestudering van de opgegeven literatuur,
- ✓ actieve deelname aan de beide dagen.

Data

maandag 18 maart en 8 april 2019 of
maandag 27 mei en 17 juni 2019 of
maandag 2 en 23 september 2019.

De geestelijk verzorger als *therapeutae*

Aansluitend op de psychoanalyse van Sigmund Freud heeft de Engelse psychiater R. D. Laing het relationele begrip *therapeutae* opnieuw leven ingeblazen:

To me "therapy" still means that a dedication to skilful attentiveness to others.

Hij schrijft hierover: "Ik zou graag willen proberen deze titel te versterken." Laing maakt hiervoor onderscheid tussen *therapie* en *techniek* zoals bijvoorbeeld de traditionele psychoanalyse. Verder verwijst hij naar de etymologie van het woord *therapie*: *Therapeutae*. Dit was een joodse leefgemeenschap van mannen en vrouwen in het oude Egypte. Zij leidden daar een sober, goed georganiseerd leven met als speerpunten: *aandachtig leven* en *relationele zorg*.

In zijn werk heeft Laing dit concept onder meer geconcretiseerd met behulp van het sjamanistische beeld van de "heenreis" en Martin Buber's relationele "ik en jij" concept.

Voor Laing gaat het bij *therapeutae* om het aanleren van plezier. Om te leren *samen spelen* op basis van de principes *aandacht* en *gelijkwaardigheid*. Een manier van leven dat mensen gevoelig kan maken voor 1) spirituele onbewuste individuele processen en 2) wetmatige processen door de hele schepping heen.